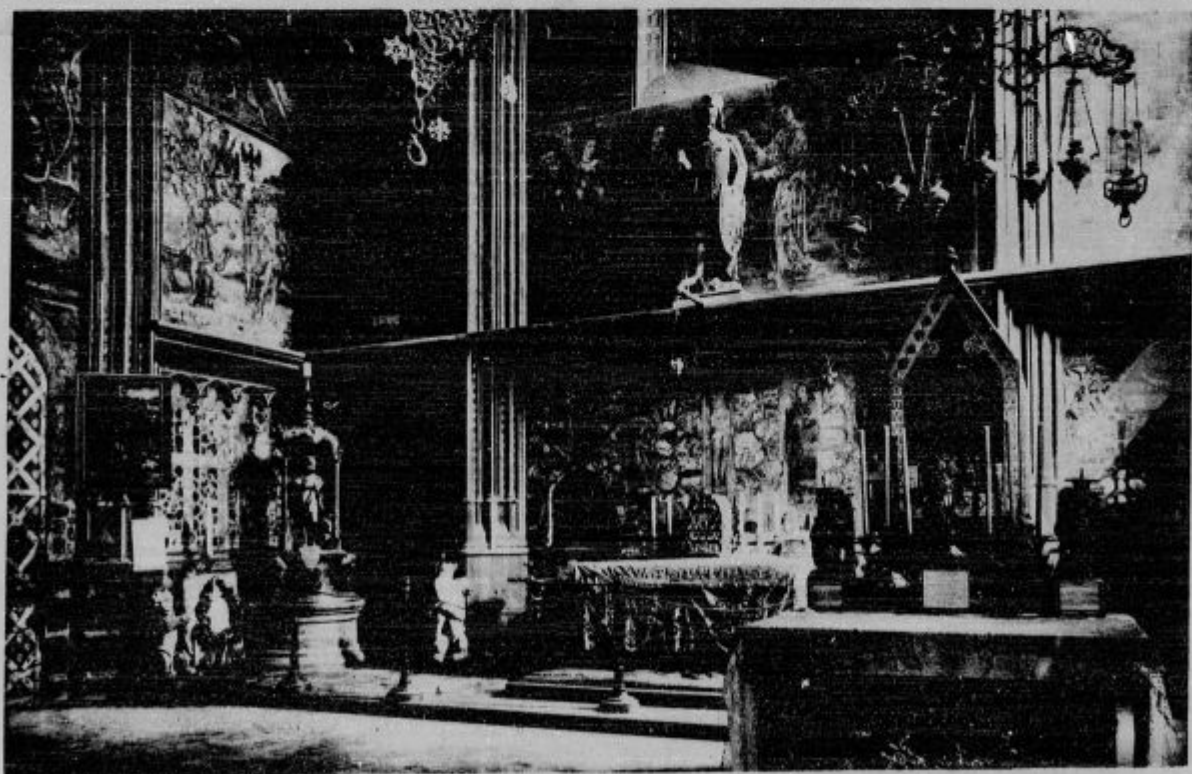
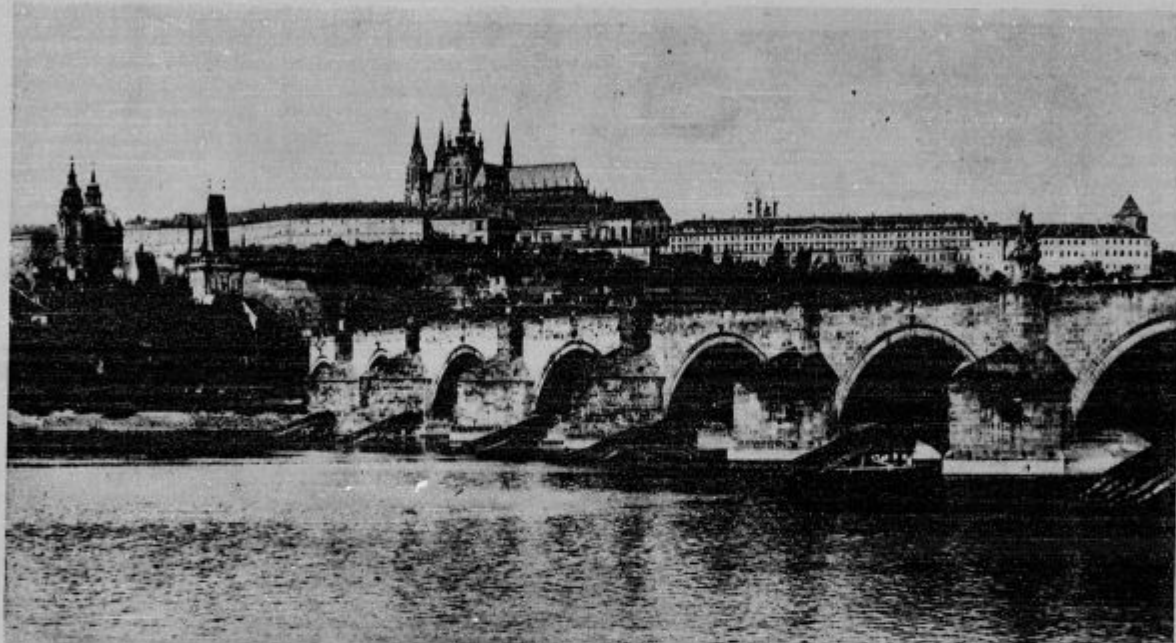

NOVICE V SLIKAH

PRILOGA »DOMOLJUBA« IN »SLOVENSKEGA GOSPODARJA«

SEPTEMBER IN OKTOBER ★ 1929 ★ LETNIK IV. ★ ŠT. 9. IN 10.

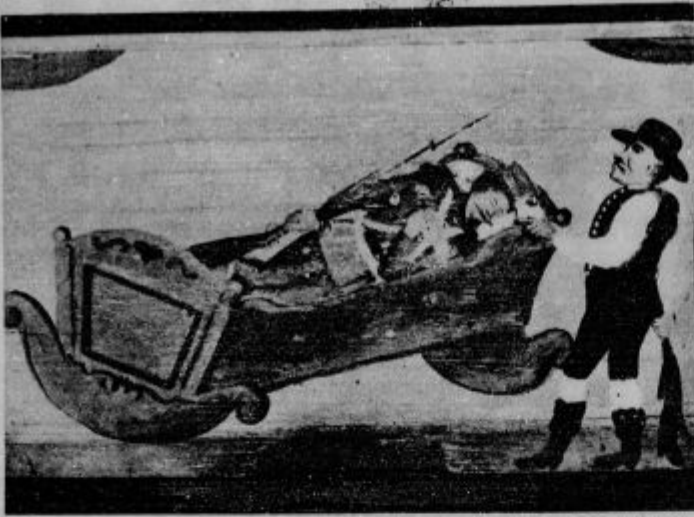

Ob tisočletnici smrti sv. Vavclava.

Bratje Čehi slave letos tisočletnico svojega največjega svetnika. Vse leto so se vrstile razne slavnosti, a v drugi polovici septembra so bile oficijelne prireditve s posvečitvijo prenovljene katedrale sv. Vida. Zgornja slika nam kaže Kraljeve Hradčane, kjer stanuje predsednik republike, in katedralo sv. Vida, spodnja pa kapelico sv. Vavclava v svetovidovski katedrali, kjer je pokopan veliki svetnik.

Znamenita obletnica.

Dne 14. oktobra poteče 120 let, odkar je podpisal zmago slavni francoski cesar Napoleon ukaz, s katerim je osnoval iz onih dežel, ki jih je odtrgal od Avstrije, to je iz zapadne Koroške, Kranjske, Primorske, zapadne Hrvaške in iz Dalmacije novo kraljestvo z imenom Ilirija. S tem je prišla večina našega naroda pod francosko nadoblast, ki je ostala našem ljudstvu prav do današnjih dni v živem spominu. Trajala je Ilirija le 4 leta, to je do l. 1813., ko se je zrušila vsa Napoleonova stavba pod udarci porazov na Ruskem; vendar tudi ta kratka doba ni ostala brez vpliva na naše dežele. Francozi so jako skrbeli za šole, olajšali graščinski jarem, zidali ceste itd., a zaradi velikih davkov se jih ljudstvo ni moglo prav privaditi.

Slovenski kmet ziblje francoskega vojaka.

Slika s končnic naših panjev, ki kaže, kako živ je ostal med našim ljudstvom spomin na Francoze.

Na desni:

Glava francoskega cesarja Napoleona

Spodaj:

„Ilirija oživiljena“.

Slika nam prikazuje, kako je cesar Napoleon z ustanovitvijo kraljestva Ilirije dvignil slovenski narod po stoletnem ilesanstvu prvič zopet k samostojnemu življenju.

Uniforma kranjskih in goriških bramboučev, ki so se pred 120 leti borili v avstrijski vojski proti prodiranju Napoleonovih armad v naše kraje.

Krst tretjega našega kraljeviča na Bledu.

Na veliki Šmaren je bil v kraljevem dvorcu Suvoboru na Bledu slovesno krščen tretji kraljevič, Andrej. Botrovala sta novorojencu princ Pavel in bivša grška kraljica Elizabeta (glej na sliki tik za duhovniki), a prisostvovali so številnemu obredu razen nekaterih članov vlade še drugi sorodniki naše vladarske hiše. Ob priliki tega veselega dogodka je pomiloštil kralj več sto kaznjencev in podelil 28.000 odlikovanj. Med drugimi je bilo odlikovanih tudi jako mnogo slovenskih duhovnikov, županov itd.

Praznik našega združništva. Na desni:

Dne 1. septembra so slavili jugoslovanski zadrugarji desetletnico „Glavne zadrugne zveze“ v Belgradu, v kateri so včlanjene tudi naše zadrugne zveze. Ker je slovensko združništvo izmed vsega jugoslovanskega najlepše razvilo in najzorneje vodeno, se je slavil ta jubilej v Ljubljani. Na velesejmu je bila prirejena izredno pestra, zanimiva in poučna razstava slovenskega združništva, v dvorani Delavske zbornice se je pa vršil velik kongres zadrugarjev, h kateremu so prihiteli v velikem številu tudi Srbi in Hrvatje. Ti so priredili naslednji dan tudi izlet na Gorenjsko in si ob tej priliki ogledali mnogo naših zadrug.

Pogled na cerkev Lurdske Matere božje v Rajhenburgu, ki je bila 8. p. m. proglašena za baziliko.

Spodaj in na levi: Nova bazilika v Rajhenburgu.

Dne 8. p. m. je slavilo naše Zasavje velik praznik. Sv. oče je namreč s posebnim pismom proglašil prekrasno rajhenburško cerkev za baziliko. Kakšno odlikovanje je to, si najbolje predstavljamo, če pomislimo, da je na vsem svetu le kakih 50 bazilik, v Sloveniji pa samo ena še, namreč frančiškanska cerkev v Mariboru. S podelitvijo te časti so prešli na rajhenburško župno cerkev vsi mnogoštevilni odpustiki, ki so združeni z maternimi bazilikami v Rimu, in s tem je postal tudi naš Rajhenburg odlična božja pol. Razglasil je to visoko odlikovanje ob navzočnosti tisočglave ljudske množice presvetli mariborski škof dr. Karlin.

Na desni:

Pogled v notranjščino nove bazilike v Rajhenburgu.

Ob trgatvi.

Vsaj na tretjini slovenske zemlje uspevajo vinogradi, zato se na tisoče in tisoče slovenskih kmetov vse poletje s skrbjo ozira na svoje vinske gorice in ugiba, če bodo jeseni povrnjene vse neštete potne kaplje, ki so bile prelite za ljubljene trte od zgodnje spomladi pa prav do trgatve. Če je vreme ugodno in če ne pošlje Bog kake druge nesreče, tedaj je meseca oklobra pozabljen ves trud, pozabljene so vse skrbi in z vinskih goric se od vsepovsod razlegata petje in vrisk. Ni ga v vinorodnih krajih lepšega opravila, nego je vinska trgatva, in lepšega letnega časa, nego je čas trgatve. Res je, da je tudi brenta težka, a ob trgatvi je nihče niti ne čuti ne.

Pogled na vinske gorice
(Malkovec nad Tržiščem
pri Mokronogu)

„Rihanje“ črnega grozdja.

Trgači in trgačice nosijo grozdje v brentah v zidanice.

Na levi: Obiranje grozdja.

Spodaj: Stara vinska preša pred dolenjsko zidanico.

Med kačami.

Kače so ona vrsta živali, pred katerimi čutil človek že instinktivno strah in gnus. Vseh vrst je nad 1800 in žive po vsej zemlji. Velike kače, ki dosežejo včasih dolžino do 10 m in so debele kot močno človeško stegno, umore svoj plen navadno na ta način, da se ga ovijejo, mu starejo s svojo orjaško močjo kosti in ga nato polagoma celega pogoltnjejo. Prebavljajo ga potem večkrat po teden dni in še več. Strupene kače ne dosežejo tolike velikosti, kvečjemu do 2-20 m dolžine, ter umore svojo žrtev s pikom. V to svrhu jim služijo strupeni zobje v gornji čeljusti. Na nekatere indijske strupene kače ima velik vpliv godba in tamošnji zagovorniki kač nastopajo z njimi po orientalskih mestih, kjer plešejo na njih godbo.

Boj med dvema orjaškima afriškima kačama.

Južnoameriška boa pri obedu. Ta orjak, ki je dolg navadno kake tri metre, je običajno le enkrat na teden, a tedaj izdalno. Kekor razvidimo z slike, se je lotila celo dorastlega krokodila, ki mu pravkar lomi kosti, da ga požre.

Na desni: Ena najnevarnejših južnoameriških kač je tako zvana *Jararaka*, katere pik je vedno smrtonosen. Ni velika in živi po poljih Brazzilije. Slika nam jo kaže, kako preži s koruznega stebela na svoj plen.

Spodaj: Kačje strupe uporabljajo, kakor znano, tudi v zdravilne svrhe. V to svrhu kače goje ter jim potem umetnim potom odvzemajo strup. Slika nam kaže ta nevaren posel v nekem ameriškem zoološkem vrtu.

MLADE BELOUŠKE, KI SO PRAVKAR ZLEZLE IZ JAJC.

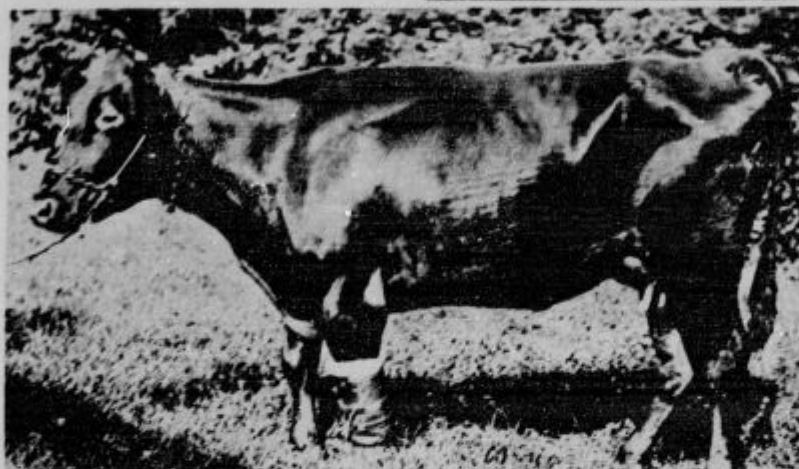

Razne zanimivosti

Na desni:

Železni priflikavec.

V mestu Löwenbergu v Nemčiji se nahaja velik nemški prometni muzej, kjer so zbrane vse zanimivosti, nanašajoče se na promet. Med drugim so zgradili na dvorišču muzeja tudi posebno železnico, ki je prav tako, kakor običajne železnice, le da je jako majhna, prvi priflikavec. Seveda imajo z njo največ veselja otroci, ki se za mal denar pridno vozijo v tej igrčki.

Gošelj invalid. Če si zlomi žival nogo, jo oddajo mesarju, pogosto za slepo ceno, kajti doslej še ni bilo čuti, da bi se dali pri živini pohabljeni udje ozdraviti. Nedavno je pe poizkusil danaki profesor žvinozdravništva, dr. Mönkeberg, tudi to ter se mu je izvrstno posrečilo. Neka posebno izvrstna plemenaka krava si je pohabila nogo, profesor ji jo je odrezal in ji izdelal protezo, katere se je krava hitro privadila.

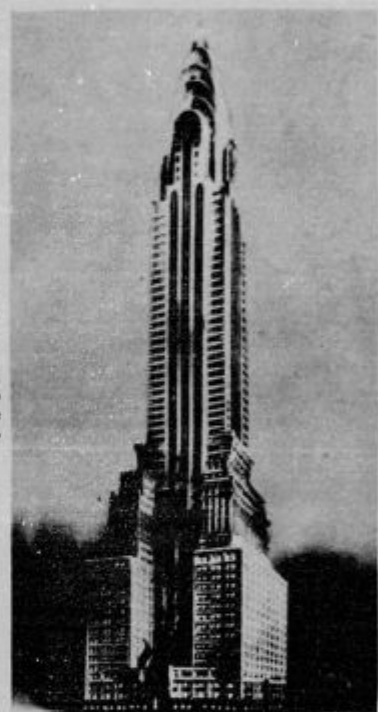
Gašenje s penami.

V Berlinu so iznašli nov, jako uspešen način gašenja z nekimi penami. Pri poizkusih so namazali predmete z oljem in bencinom, jih zažgali, a pene so pogasile ogenj v par minutah.

Na desni:

Izredna nesreča.

Ob Vzhodnem morju se je pripetila pred kratkim prav izredna nesreča. Šofer je med velikim viharjem peljal poštni avto. Ker je ležala na cesti slučajno neka veja, ustavi in jo gre odstraniti. V tem pa vihar podre drevo, ki se zruši na avto in ga zmečka.

Nebotičnik iz jekla. Neka avtomobilna tovarna si gradi v New Yorku 68 nadstropij visok nebotalnik, ki bo po večini iz jekla.

Iz dnevnih dogodkov

Na levi:

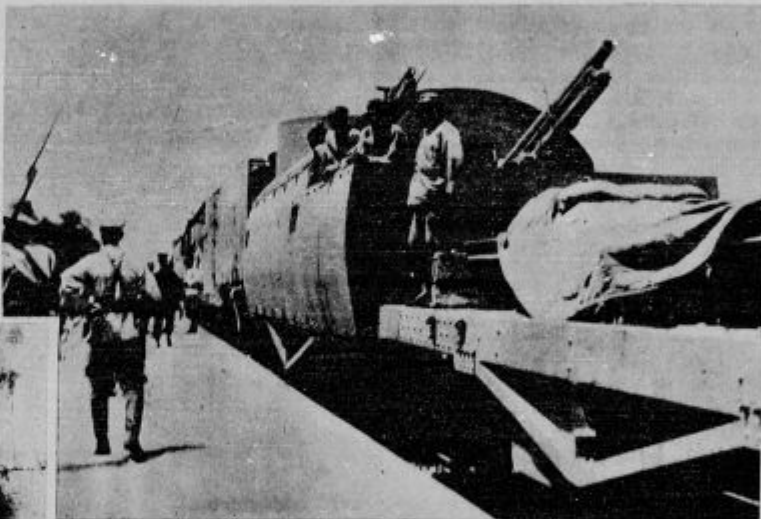
S Zeppelinom okrog sveta.

Nemška tehnika je dosegla letošnje poletje uspeh, ki ga ji zavida gotovo marsikak narod. Dočim so drugi narodi obračali skoro vso svojo pozornost le aeroplanom in zanemarjali zrakoplove, češ da nimajo nobene bodočnosti, so pa Nemci vztrajno izpopolnjevali tudi te. Vzbudili so z njimi veliko pozornost po vsem svetu že ob priliki svojih poletov v Ameriko, a v drugi polovici avgusta in prve dni septembra so pa obleteli s svojimi Zeppelini celo vso našo zemeljsko oblo. Iz Nemčije je letel Zeppelin preko Sibirije na Japonsko, odtod čez Tihi ocean v Ameriko in od tam čez Atlantski ocean nazaj v Nemčijo. To 37.000 km dolgo pot je prebrodil v 21 dneh.

Na desni:

Iz bojov med Rusi in Kitajci.

Na tisoče naših mož in fantov se je vozilo za časa svojega ruskega ujetništva po mandžurski železnici. Zgradili in upravljali so jo že davno pred vojno Rusi, a sedaj jim jo hočejo odvzeti Kitajci. To je povzročilo ostre medsebojne spore. Obe državi sta zbrali na ozemlju ob železnici znatne vojske in prišlo je že tudi do ponovnih krvavih spopadov zanje, tako da se je resno bati nove vojne v Vzhodni Aziji. Naša slika nam kaže oklopni vlak ruskih beguncev na Kitajskem, ki se tudi udeležujejo bojov proti boljševiškim četam.

Spodaj:

Iz zadnje suše. Druga polovica avgusta in skoro ves september niso bili brez dežja le naši kraji, temveč velik del Evrope, kar je jesenskim pridelkom, zlasti ajdi seveda silno škodovalo. V Nemčiji je bila taka suša, da so začele usihati celo tekoče vode. Naša slika nam kaže en rokav Odre pri mestu Breslau, ki se je skoro popolnoma posušil, dočim je običajno jako globok.

Krvavi boji v Palestini.

Med Judi se je pojavilo po vojni močno gibanje za vaeeljevanje v Palestino, ki jo hočejo izpremeniti zopet v nekako judovsko državo. Ker so imeli na razpolago dovolj denarja, so hitro izpodrivali tamošnje Arabce. To nasprotje je povzročilo končno krvave boje med obema narodoma, ki še vedno niso popolnoma prenehali. Naša slika nam kaže Judom sveti „Zid žalovanja“ v Jeruzalemu, ki je dal povod za medsebojne spopade.

Nova veličastna šola v Senovem pri Rajhenburgu.

Bogu v čast — narodu v korist,

tako se glasi napis na novem veličastnem šol. poslopju v Senovem pri Rajhenburgu, ki so ga dne 29. p. m. slovesno blagoslovili. Ta izredno krasna šola, ki so jo sezidali predvsem po prizadevanjih bivšega nar. poslanca, župana in predsednika krajn. šol. sveta J. Skoberneta (glej sliko spodaj v krogu), vnovič dokazuje veliko ljubezen in zmisel, ki ga ima naše ljudstvo za šolo in izobrazbo. Zanimivo je pa, da imajo najslabše poskrbljeno za šolske prostore ravno oni kraji, ki ob vsaki priliki najglasneje trkajo na svojo „naprednost“, n. pr. mesto Kranj, Ljubljana itd.

Praznika Slovenske Krajine.

Naša Slovenska Krajina je praznovala pretekli mesec dva vesela dogodka. V Murški Soboti je bilo blagoslovljeno novo „Martinišče“, ki je največja dobrota za revno prekmursko ljudstvo, kajti šele z njim je prekmurski mladini omogočeno šolanje na tamošnji gimnaziji. Štirinajst dni pozneje je bila pa posvečena nova, jako lepa cerkev pri Sv. Juriju, ki glasno priča o iskreni pobožnosti našega ljudstva.

Pogled na novo zgradbo „Martinišča“ v Murški Soboti, ki je bilo 1. p. m. slovesno blagoslovljeno.

Na levi:

Notranjščina nove cerkve pri Sv. Juriju v Slovenski Krajini, ki jo je dne 15. p. m. slovesno posvetil ml. lavantinski škof dr. Karlin.

Na desni:

Redek rodbinski blagoslov

Terezija Gorenjčeva iz Lok pri Mengšu, ki je povila nedavno v ljubljanski bolnici — četvorčke. Trije so kmalu po rojstvu umrli, eden pa je ostal.

Zlata poroka našega zvestega dolgoletnega naročnika Iv. Turka iz Malega Loga pri Loškem potoku in njegove žene Jožefe; okrog njih otroci, vnuki in pravnuki.